

Щодо негативних наслідків
віднесення об'єктів
біоенергетики до V категорії
складності

Визначення проблеми

- **Лист Мінрегіонбуду** від 02.09.2013 для Ради міністрів АР Крим, обласних, Київської та Севастопольської міської державної адміністрації:

“При визначенні категорії складності об’єктів будівництва відповідно до **Додатку А ДСТУ-Н Б В.1.2-16:2013** до об’єктів, що становлять **підвищену екологічну небезпеку**, необхідно відносити устаткування для виробництва пару і гарячої води тепловою потужністю 200 кВт і більше з використанням **органічного палива**”.

На практиці це роз’яснення трактують як необхідність відносити об’єкти біоенергетики (котельні та ТЕЦ на біомасі, біогазові установки) до V категорії складності на рівні з об’єктами атомної енергетики та хімічної промисловості.

Негативні наслідки віднесення об'єктів біоенергетики до V кат. складності

- Необхідність отримання спеціальної ліцензії для проектування та будівництва об'єктів біоенергетики (дійсної для V категорії складності).
- Збільшення строків експертизи, затвердження та будівництва біоенергетичних проектів.
- Підвищення вартості експертизи та будівництва відповідних об'єктів.
- Підвищення вимог до вибору проектного майданчика для таких об'єктів.
- Зменшення інвестиційної привабливості біоенергетичних об'єктів.

Політична актуальність проблеми

- Віднесення об'єктів біоенергетики до V категорії складності **суперечить** пріоритетному напрямку держави на **скорочення споживання природного газу** і заміщення його місцевими видами палива, в тому числі, біомасою.
- Подібні рішення несуть значні ризики для виконання Україною своїх зобов'язань в рамках Угоди про Енергетичне Співтовариство, щодо досягнення 11% валового кінцевого енергоспоживання з відновлюваних джерел енергії до 2020 р.
- Крім того, таке деструктивне втручання у вимоги до проектування та будівництва біоенергетичних об'єктів йде **всупереч курсу на дерегуляцію економіки**, що проводиться протягом останніх років в Україні.

Шляхи вирішення проблеми

- Відповідно, об'єкти біоенергетики не повинні автоматично вважатися об'єктами V категорії складності відповідно до Додатку А ДСТУ-Н Б В.1.2-16:2013 за відсутності інших ознак передбачених для такої категорії чинним законодавством України.
- Необхідним є лист-роз'яснення від Мінрегіонбуду, що перешкоджатиме штучному ускладненню вимог для проектування, експертизи та будівництва об'єктів біоенергетики.

Юридичні аспекти 1

- Згідно статті 32 **Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності»** № 606-VII від 19.09.2013 категорія складності об'єкта будівництва визначається відповідно до державних будівельних норм та стандартів на підставі класу наслідків (відповідальності) такого об'єкта будівництва.
- У **Постанові Кабінету Міністрів України № 557** від 27 квітня 2011 р. повторюється положення Закону, а також надається перелік ознак, за якими однозначно відносять до об'єктів будівництва до IV і V категорій складності (перебування постійне або періодичне певної кількості осіб, небезпека для осіб поза об'єктом, шкода внаслідок аварії, а також об'єкти підвищеної небезпеки).
- Клас наслідків (відповідальності) об'єкта будівництва визначається згідно з вимогами **ДБН В.1.2-14-2009** "Загальні принципи забезпечення надійності та конструктивної безпеки будівель, споруд, будівельних конструкцій та основ" за рівнем можливих економічних збитків і (або) інших втрат, пов'язаних з припиненням експлуатації або втратою цілісності об'єкта.
- Вимоги визначення категорії складності об'єктів будівництва з урахуванням класу наслідків (відповідальності) встановлено як **ДБН А.2.2-3-2012** «Склад та зміст проектної документації», так і **ДСТУ-Н Б В.1.2-16:2013** «Визначення класу наслідків (відповідальності) та категорії складності об'єктів будівництва».

Юридичні аспекти 2

- **ЗУ «Про об'єкти підвищеної небезпеки» № 5459-VI** від 16.10.2012: об'єкт підвищеної небезпеки - об'єкт, на якому використовуються, виготовляються, переробляються, зберігаються або транспортуються одна або кілька небезпечних речовин чи категорій речовин у кількості, що дорівнює або перевищує нормативно встановлені порогові маси, а також інші об'єкти як такі, що відповідно до закону є реальною загрозою виникнення надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру.
- Порогові маси встановлені Нормативами згідно Постанови КМУ від 11.07.2002 № 956 (**нормативи не згадують біомасу**).
Хоча за визначених умов, такі нормативи можуть стосуватися біогазових установок, на практиці більшість **біогазових установок** не відповідають цим критеріям і **не мають розглядатися як об'єкт підвищеної небезпеки**.
- Наразі законом не встановлено формального переліку «об'єктів, що відповідно до закону є реальною загрозою виникнення надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру».
- **Статтею 50 Кодексу цивільного судочинства** визначені лише джерела небезпеки виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру. Однак, ці об'єкти становлять лише потенційну небезпеку згідно цього кодексу. Згідно таких критеріїв **біомасові та біогазові установки не мають розглядатися як об'єкти підвищеної небезпеки**.

Юридичні аспекти 3

- Згідно статті 1 ЗУ «Про об'єкти підвищеної небезпеки» ідентифікація об'єктів підвищеної небезпеки визначається як порядок визначення об'єктів підвищеної небезпеки *серед потенційно небезпечних об'єктів*.
- **Потенційно небезпечний об'єкт** - об'єкт, на якому можуть використовуватися або виготовляються, переробляються, зберігаються чи транспортуються небезпечні речовини, біологічні препарати, а також інші об'єкти, що за певних обставин можуть створити реальну загрозу виникнення аварії.
- Відповідно до пунктів 15 і 17 Методики ідентифікації потенційно небезпечних об'єктів, затвердженої Наказом МНС України 23.02.2006 № 98 наявність діяльності та/або об'єкту у Переліку видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку є лише підставою для визнання такої діяльності або об'єкту потенційно небезпечним об'єктом.
- Відповідно до пункту 4 Порядку ідентифікації та обліку об'єктів підвищеної небезпеки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2002 р. № 956, біогазові та біомасові установки, навіть якщо вважатимуться виробництвом електроенергії і тепла на базі органічного палива, не мають автоматично вважатися об'єктами підвищеної небезпеки. Вони можуть вважатися хіба що потенційно небезпечними об'єктами. В такому випадку біогазові установки могли б розглядатися як об'єктами підвищеної небезпеки лише за умови досягнення порогових мас небезпечних речовин.

Юридичні аспекти 4

- Згідно статті 13 **ЗУ «Про екологічну експертизу»** N 5456-VI від 16.10.2012 здійснення державної екологічної експертизи є обов'язковим для видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку.
- **Перелік видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку**, затверджений постановою КМУ від 27.07.1995 №554. Серед видів діяльності зазначено **виробництво електроенергії і тепла на базі органічного палива** (при чому, саме вид діяльності, а не об'єкт підвищеної екологічної небезпеки!!!):
 - 1) перелік затверджено для цілей проведення обов'язкової екологічної експертизи, а не для цілей ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки
 - 2) немає визначення терміну «об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку» чи «вид діяльності, що становить становлять підвищену екологічну небезпеку»
 - 3) чітко не слідує, що ці об'єкти є *реальною загрозою виникнення надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру*. Однак, на практиці, деякі державні органи ототожнюють об'єкт підвищеної екологічної небезпеки з об'єктом підвищеної небезпеки хоча підстави для цього сумнівні.

Юридичні аспекти 5

Ні біомаса, ні біогаз не можуть вважатися органічним паливом:

- Стаття 1 ЗУ «Про теплопостачання» № 669-VII від 05.11.2013: енергоносії - органічне паливо, електроенергія, нетрадиційні та поновлювані види енергії, вторинні енергетичні ресурси.
- Стаття 11 ЗУ «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу» №663-VII від 24.10.2013: «як основне паливо використовується **традиційне (органічне) паливо....**»
- Розмежування органічного палива і відновлювальних джерел енергії і тепла також зустрічається у Комплексній державній програмі енергозбереження України та в Енергетичні стратегії України на період до 2030 року.